

Egzamin licencjacki
w Katedrze Porównawczych Studiów Cywilizacji – specjalność buddologia

1. Egzamin licencjacki ma formę pisemną. Stanowi go test przewidziany na 1,5 h, składający się w 50% z jednostek zamkniętych i 50% jednostek otwartych. Warunkiem otrzymania oceny pozytywnej jest uzyskanie min. 60% przewidzianej ilości punktów.

2. Zakres tematyczny egzaminu obejmuje pięć kursów kanonicznych: *Historia buddyzmu I (wczesne szkoły buddyjskie)*, *Historia buddyzmu II (mahajana)*, *Historia buddyzmu III (buddyzm tybetański i mongolski)*, *Historia buddyzmu IV (buddyzm współczesny)*, *Elementy religioznawstwa dla kulturoznawców*.

3. Terminy:
I termin: lipiec, po zakończeniu sesji letniej;
II termin: wrzesień, po zakończeniu letniej sesji poprawkowej;
III termin: druga połowa października

4. Warunki egzaminu znajdują się w Regulaminie studiów obowiązującym studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2012/2013.

ZAGADNIENIA

I. *Historia buddyzmu I (wczesne szkoły buddyjskie)*

1. Podstawowe schematy klasyfikujące we wczesnym buddyzmie, na bazie których rozwijano literaturę abhidharmy.
2. Główne kontrowersje między waibhaszika a saurantiką w świetle Abhidharma-kośabhaszja Wasubandhu
3. Teorie na temat przyczyn pierwszego podziału w buddyzmie monastycznym i przytaczana argumentacja
4. Teorie ciał Buddy
5. „Sobory” wczesnobuddyjskie
6. Poglądy w kwestii dharm nieuwarunkowanych
7. Pięć punktów Mahadewy i kontrowersje dotyczące statusu arhata

8. Kontrowersje wokół dharm uwarunkowanych rozłącznych z umysłem

II. Historia buddyzmu II (mahajana)

1. Interpretacja "Sutry serca"
2. Krytyka przyczynowości u Nagardżuny
3. Koncepcja trzech natur w filozofii cittamatry
4. Współzależne powstawanie
5. Pięć skandh
6. Koncepcja tathagatagarbhy
7. Krytyka pojęcia czasu u Nagardżuny
8. Buddyzm Czystej Krainy

III. Historia buddyzmu III (buddyzm tybetański i mongolski)

1. Tantra, jej podstawowe idee i założenia
2. Charakterystyka szkół buddyjskich w Tybecie
3. Specyfika buddyzmu mongolskiego
4. Pojęcie "masowego monastycyzmu" i życie monastyczne
5. Typowe formy medytacji
6. Typologia, struktura i funkcja rytuałów
7. Formy pobożności ludowej
8. Najnowsze tendencje i nurty. Diaspory (tybetańska i mongolska).

IV. Historia buddyzmu IV (buddyzm współczesny)

1. Przemiany i aktywność wspólnot buddyjskich w Azji w czasach globalizacji
2. Recepcja buddyzmu na Zachodzie (historia, kręgi akademickie, konwertycy)
3. Buddyzm w Polsce
4. Dialog buddyzmu z innymi religiami
5. Stanowisko buddyzmu w kwestiach współczesnych dylematów etycznych
6. Pozycja kobiety w buddyzmie
7. Buddyzm w popkulturze (muzyka, film, literatura)

8. Buddyzm zaangażowany (polityka, biznes, ekologia, działalność charytatywna)

V. Religia-mit-rytuał. Podstawowe zagadnienia religioznawstwa w kontekście badań nad cywilizacjami

1. Religia - strategie definicyjne, struktura, kategoria sacrum w definiowaniu religii.
2. Mit - zakres znaczeniowy pojęcia, charakterystyka, struktura mitu (C.L. Strauss, G. Dumézil). Rodzaje mitów.
3. Kult religijny i jego najpowszechniejsze przejawy (ofiara, modlitwa), święto i jego charakterystyka.
4. Rytuał religijny - specyfika działań rytualnych, struktura rytuału.

Przykładowe pytania:

I. Proszę zaznaczyć prawidłową odpowiedź. (50 x 1 p. = 50 p.)

1. Ile dharm nieuwarunkowanych uznaje sautrantika:

- a) 0,
- b) 1,
- c) 3.

2. Podstawowe rozumienie pustości w naukach buddyjskich to:

- a) brak wiedzy w umyśle,
- b) brak istoty w zjawiskach,
- c) brak boga w świecie.

3. Specyficzny i typowy tylko dla buddyzmu tantrycznego ideał soteriologiczny to: a)

- a) arhat,
- b) siddha,
- c) mnich,
- d) bodhisattwa.

4. Który z wymienionych poniżej japońskich filozofów i propagatorów buddyzmu zen na Zachodzie nie należał do tzw. "Szkoły z Kyoto":

- a) Masao Abe,

- b) Kitaro Nishida,
- c) Daisetsu Teitaro Suzuki,
- d) Shunryū Suzuki.

5. Czy mułła jest osobą związaną z religią:

- a) islamu
- b) judaizmu,
- c) hinduizmu.

II. Proszę odpowiedzieć na następujące pytania (10 x 5 p. = 50 p.)

1. Porównaj system pięciu wastu Wasumitry z systemem pięciu skandh.
2. Rozwiń podstawową tezę buddyjskiej filozofii "Wszystko jest tylko umysłem".
3. Wymień 5 cech odróżniających tybetańską szkołę starą (tyb. *nying ma*) od nowych (*sar ma*).
4. Wyjaśnij, na czym polega "buddyjski ateizm", koncepcja autorstwa Stephena Batchelora, oraz pokrótce opisz, jak idea ta została uargumentowana i dlaczego została uznana za kontrowersyjną.
5. Scharakteryzuj koncepcje mitu Eliadego i Campbella.

V. Przykładowe pytania

1. Tanatologia to dział doktryny traktujący o:

- a) narodzinach,
- b) umieraniu,
- c) czasach ostatecznych.

2. Proszę, na przykładzie życia Buddy, pokazać podstawową strukturę monomitu.